

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo

Spirens., 1660

1. Quot sint partes judicij, an judicium formaliter incipiat à citatione, an verò à litis contestatione?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

omnibus, tanquam rem impossibi-
lem suscepisset. Ille solatus amicos,
nil timeo, inquit: nam interim vel
ego moriar, vel asinus vel Dominus.

Poggius in Facetijs. Quæritur, an suscepti
& non adimpleti operis reus, absque
litis contestatione plecti potuisset?

Resolutio petenda ex num: 5.

II.

Primâ judicii parte expeditâ, secundam
aggredimur à litis contestatione usq;
ad sententiam definitivam exclusivè, quia
hæc inter ea, quæ ad judicium ordinarium
seu plenarium necessariò requiruntur,
principale fundamentum & veluti basis
est, ut propterea quæ præcedunt, non tam
act^o judiciorum propriè dictorum, quàm
eorum præparatoria dicantur, & sint. Et
enim licet judicium in latiori significa-
tione, à citatione legitimè factâ incipiat,
quoad aliquos juris effectus (v. g. quoad
inducendam litis pendentiam ut nihil in-
novari possit, *Clem: 2. ut lite pend.* ad indu-
cendam præventionem, ubi pluribus ju-
dicibus jurisdictio competit, ut singulis &

G in so-

in solidum L. si quis postea. 7. ff. de jud: rursum
ad perpetuandam jurisdictionem judicis
delegati, sic ut morte delegantis, ubi se-
mel facta est citatio, jurisdictione non expi-
ret: cap: super questionem de offic: deleg: item
ad interrompēdam prescriptionem odio-
sam longissimi temporis 30. scilicet, vel
40. annorum L. omnes. C. de prescript: Gall.
lib: 2. obs: 7. n. 18 (tamen iudicium presse
propriè sumptum ex com: DD. à litis con-
testatione incipere dicimus. cit. cap super
L. apertissimi C. de jud: L. omnes pœnales ff.
act: & oblig: Et ratio est: quia iudicium, te-
ste Cajet. ad 2. secunda D. Tho: q. 38. a. 1. e-
ctus collationis est, quo iudex utriusque
partis conditiones ad justitiam & verita-
tem conferens, ex illa collatione eligit, de-
terminat, ac pronunciat, atqui in citatio-
ne collatio nulla esse potest, quandoque
dem hæc non sit, nisi petente actore
contradicente reo, & in certaminibus ne-
gotii, ut habet L. 1. C. de plus pet: Ergo. De
inde L. 1. c. de litis cont: textus clarè dicit
tunc contestata videtur, cum iudex per narra-
tionem negotij causam audire incipit. Ergo
collatio in citatione esse non potest. Ergo

collationis initium est, undè enarratio negotii incipit & consequenter quando litis contestatio. Neq; pugnat quod sup. (*tir: 2. de injus voc: n. 4. v. sed nihilominus*) dicamus citationem esse actū jurisdictionis contentiosæ, nam & oblatio libelli, reo à Judice facta reconventio, & huiusmodi actus, sunt jurisdictionis contentiosæ, neque tamen ab iis iudicium ceptum legitur, Et licet ceptum à citatione legatur. *L. si quis postea. ff. de jud. cap. gratum de off: deleg.* solum sensus est, ceptum esse improprie in sensu causali, quatenus citatio causa est subsequenti iudicii, non autem in sensu formali, ut benè *Lael. Manc: dissert. 3. cap: 5. n. 25.*

2. Est autem litis contestatio rei ad a-
 ctoris, vel contrâ, actoris ad rei petiti-
 onem principalem, negando vel affirman-
 do, seu confitendo, facta responsio, ani-
 mo litem contestandi. *cap. unico de lit: cont.*
 coram Judice, quia si re^o ante petitionem
 actoris in iudicio factam debitum fatea-
 tur, non per hoc inducitur litis contesta-
 tio *L. si debitori ff. de judic:* ut nec per re-
 sponsonem rei ad positiones actoris fit